

Kunta- ja alueosasto

7.7.2025

Lainsäädäntöneuvos Saara Rahko

LAKI KUNNAN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN VÄLIAIKASESTA MUUTTAMISESTA

1 Asian tausta

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentista sekä valtionosuuteen tehtävistä määräaikaikaisista vähennyksistä ja lisäyksistä säädetään vuosittain muuttamalla kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (618/2021, jäljempänä *valtionosuuslaki*). Pääministeri Petteri Orpon hallitus päätti kevään 2025 kehysriihen yhteydessä, että osana uusia sopeutustoimia kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin kohdistetaan 75 miljoonan euron, eli noin 2 prosentin vähennys. Tavoitteena on, ettei vähennys kasvata kuntien välisiä suhteellisia eroja valtionosuuksissa.

Tässä muistiossa käsiteltävässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi valtionosuuslakiin määräaikainen 32 a §, jossa säädettäisiin vuonna 2026 tehtävästä noin 2 prosentin eli 75 miljoonan euron vähennyksestä kuntien valtionosuuksiin. Vähennys toteutettaisiin vähentämällä vuonna 2026 kuntien peruspalveluiden valtionosuusrahoitusta prosenttiperusteisesti niin, että muutos ei kasvata kuntien suhteellisia eroja valtionosuuksissa. Vastaavan suuruinen pysyvä säästö koko maan tasolla toteutettaisiin erikseen vuodesta 2027 alkaen niin, että se huomioidaan kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistuksen yhteydessä. Vähennys toteutetaan siten, että lakisääteiset palvelut pystytään turvaamaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Muistiossa käsiteltävä lakiehdotus tulee olemaan osa syksyllä annettavaa hallituksen esitystä laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta. Esityksessä säädetään muista muutoksista kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen vuonna 2026. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

2 Nykytila ja sen arviointi

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa säädetään kunnille käyttökustannuksiin myönnettävästä valtionosuudesta lain 1 §:n 1 momentissa lueteltuihin valtionosuustehtäviin.

Valtionosuuden laskemisen perusteina käytetään valtionosuustehtävien laskennallisia kustannuksia sekä syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun ja saamelaisten

kotiseutualueen kunnan lisäosien määräytymisperusteita. Valtionosuuden laskemisen perusteista säädetään tarkemmin valtionosuuslain 5 §:n 1 momentissa.

Valtionosuuslain 5 §:n 2 momentissa säädetään valtionosuustehtävien laskennallisten kustannusten ja lisäosien laskemisesta. Kunnan valtionosuustehtävien järjestämisestä aiheutuvat laskennalliset kustannukset saadaan laskemalla yhteen valtionosuuslain 6—12 §:n mukaisesti määräytyvät laskennalliset kustannukset. Valtionosuuslain 21 §:ssä säädetään kunnan omarahoitusosuudesta ja kuntien valtionosuudesta. Valtionosuuden laskennassa omarahoitusosuus vähennetään valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista. Näin saatuun euromäärään lisätään 13—17 §:ssä tarkoitetut syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun sekä saamelaiden kotiseutualueen kunnan lisäosat. Laskennallisten kustannusten perushinnat sekä lisäosien perushinnat säädetään vuosittain asetuksella. Laskennallisten kustannusten perushintaa säädettäessä otetaan huomioon valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun arvioidut muutokset, kustannustason arvioidut muutokset sekä valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistamiseksi vuosittain tehtävät tarkistukset. Lisäosien perushintaa säädettäessä otetaan huomioon kustannustason arvioidut muutokset.

Kunnan valtionosuuden määräytymiseen vaikuttavat myös verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus, josta säädetään 4 luvussa ja valtionosuuteen tehtävät lisäykset ja siitä tehtävistä vähennykset, joista säädetään 5 luvussa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 3 luku sisältää säännökset perushintojen säätämisestä valtionosuusprosentista ja kunnan omarahoitusosuudesta sekä valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaosta. Valtionosuusprosentista ja kunnan omarahoitusosuudesta säädetään 21 §:ssä. Valtionosuusprosentti määrittelee valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa peruspalveluiden rahoituksessa koko maan tasolla. Omarahoitusosuus asukasta kohden on kaikissa kunnissa yhtä suuri. Pykälän 1 momentissa todetaan kuntien valtionosuus laskennallisista kustannuksista (valtionosuusprosentti) ja kuntien omarahoitusosuus. Pykälän 2 momentissa säädetään valtiolle velvollisuus rahoittaa uudet ja laajentuvat valtionosuustehtävät niin, että valtionosuus on 100 prosenttia uusien ja laajentuvien tehtävien laskennallisista kustannuksista, ellei valtionosuustehtäviin tehdä vastaavan suuruisia vähennyksiä.

Lain 4 luvussa säädettävällä verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella tasataan kuntien verotulopohjassa olevia eroja. Tasauksen tarkoituksen on turvata kaikille kunnille taloudelliset edellytykset järjestää asukkaalleen yhdenvertaiset peruspalvelut kohtuullisella kunnallisverorasituksella ja maksutasolla.

Lain 5 luvussa säädetään valtionosuuteen tehtävistä lisäyksistä ja siitä tehtävistä vähennyksistä. Näitä vähennyksiä ovat harkinnanvaraiset valtionosuuden korotukset (27 §) ja yksityisen perusopetuksen järjestäjälle toiminnan aloittamisen

johdosta maksettavan rahoituksen vähentäminen (28 §), joiden yhteismäärää vastaava euromäärä vähennetään kaikilta kunnilta valtionosuuksista asukasta kohden yhtä suurena eränä. Lain 29 §:ssä säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuuden vähentämisestä kuntaan maksetun perustoimeentulotuen määrän perusteella. Lain 5 luvussa säädetään myös hyvinvointialueiden perustamisen ja tehtävien järjestämisvastuun siirrosta vuonna 2023 aiheutuvien taloudellisten vaikutusten rajoittamisesta (30 §) ja edellä mainittuun uudistukseen liittyvästä valtionosuusjärjestelmämuutoksen tasauksesta (31 §) sekä kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvauksesta (31 a). Lisäksi lain 32 §:ssä säädetään vuosittain määrääkaikaisista kuntien valtionosuuteen kohdistuvista vähennyksistä ja lisäyksistä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien siirtyessä hyvinvointialueille niille siirtyivät kunnilta edellä mainittujen lakisääteisten tehtävien kustannukset. Kunnilta siirrettiin hyvinvointialueille kustannuksia vastaava määrä tuloja koko maan tasolla. Vaikka sote-uudistuksen myötä kunnilta hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset ja tulot olivat tasapainossa koko maan tasolla, kuntakohtaisesti niiden erot olivat varsin suuria. Tämän epäsuhtan tasapainottamiseksi valtionosuuslakiin sisältyy niin sanottu muutosrajoitin, jonka perusteella kunnalle myönnetään valtionosuuden lisäystä, tai kunnan valtionosuutta vähennetään, jos kunnalta hyvinvointialueelle siirtynyt tulo ei vastaa hyvinvointialueelle siirtynyttä kustannusta.

Hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvät tasaukset muodostavat monessa kunnassa merkittävän osan kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta - joissakin kunnissa ne ovat jopa suurin yksittäinen kunnan valtionosuuteen vaikuttava erä. Joissakin kunnissa negatiiviset sote-erät vähentävät merkittävästi valtionosuuksia tai painavat ne jopa negatiivisiksi. Sote-muutosrajoitinta ja järjestelmämuutoksen tasausta arvostellaan osittain myös siksi, että hyvinvointialueuudistukseen liittyneissä siirtolaskelmissa käytetyt kustannukset ja tulot perustuivat monen kunnan mukaan poikkileikkaustietoihin sellaisilta vuosilta, jotka eivät vastanneet normaalia kustannus- ja tulo rakennetta asianomaisissa kunnissa. Kuntien mukaan siirtolaskelmien pohjana olevat tiedot olisivat olleet osin puutteelliset ja vääristyneet. Toisaalta valtiovarainministeriö oikaisi osittain kuntien kirjaamia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kustannuksia, kuten takautuvien palkkaharmonisaatiokustannusten ja muiden sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmaa vääristävien erien, osalta. Sote-uudistuksen vaikutuksia tasoittavien rahoituserien poistaminen valtionosuusjärjestelmästä on kuitenkin haasteellista, koska niiden poistaminen aiheuttaa suuria muutoksia kuntakohtaisissa valtionosuuksissa.

Joitakin nykyisen valtionosuusjärjestelmän ominaisuuksia ja määräytymistekijöitä on arvosteltu myös muista näkökulmista. Järjestelmää pidetään yleisesti varsin monimutkaisena. Yksittäisen kunnan saaman valtionosuuden määrään vaikuttavat tekijät eivät myöskään ole välttämättä helposti hahmotettavissa ja eri kuntien saamien valtionosuuksien välillä on myös huomattavia eroja. Valmisteilla olevassa valtionosuusuudistuksessa onkin tavoitteena uudistaa kunnan

peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää siten, että se mahdollisimman hyvin toteuttaisi perustehtävänsä turvata lain soveltamisalaan kuuluvien valtionosuustehtävien rahoitusta kuntien tehtävien muututtua.

3 Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on toteuttaa kevään 2025 kehysriihessä päätetty noin 2 prosentin eli yhteensä 75 miljoonan euron säästö valtiontalouteen vähentämällä kuntien peruspalvelujen valtionosuuksia vastaavalla summalla. Tavoitteena on, ettei vähennys kasvata kuntien välisiä suhteellisia eroja valtionosuuksissa eikä negatiivisia valtionosuuksia ja että lakisääteiset palvelut pystytään turvaamaan.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Esityksessä ehdotetaan, että kunnalle maksettavasta valtionosuudesta vähennetään vuonna 2026 noin kaksi prosenttia 75 miljoonan euron säästön toteuttamiseksi. Valtionosuuden vähennystä ei kuitenkaan kohdistettaisi niihin kuntiin, joilla peruspalvelujen valtionosuus on negatiivinen. Hallitusohjelman tavoitteena on arvioida mahdollisuutta tehdä valtionosuusjärjestelmään määräaikainen korjaus niin, että minkään kunnan valtionosuuksien maksatus ei ole negatiivinen. Rajausta olisi yhteen sopiva tämän tavoitteen kanssa, sillä yksittäisen kunnan negatiivinen valtionosuus ei kasva.

Ehdotuksessa valtionosuuden vähennys kohdennettaisiin kunnittain maksuun pantujen kunnan peruspalvelujen valtionosuuksien suhteessa. Näin vähennyksen määrä leikkaa kaikilta saman suhteellisen osan, mutta määrä vaihtelee kunnittain euromääräisesti, ollen suurin niissä kunnissa, jotka saavat euromääräisesti eniten valtionosuuksia, ja pienin kunnissa, jotka saavat vähiten valtionosuutta. Vakiintuneesti vastaavat vähennykset on toteutettu valtionosuusprosenttia alentamalla, jolloin vähennys on jokaisessa kunnassa euromääräisesti asukasta kohden yhtä suuri. Ehdotettavassa mallissa asukaskohtainen säästö vaihtelee noin 50 eurosta (kunnissa, joissa valtionosuus on noin 2 300 euroa asukasta kohti) nollaan euroon kunnissa, joissa valtionosuus on negatiivinen.

Yksittäisen kunnan saaman peruspalvelujen valtionosuuden määrään vaikuttavat monet eri tekijät, jotka huomioidaan valtionosuuslain 2 luvun mukaisesti (mm. tarve- ja olosuhdetekijät, palvelujen järjestämistapa, verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus sekä sote-uudistuksen vaikutuksia tasaavat erät). Kunnan saaman valtionosuuden määrän perusteella ei voida päätellä kunnan tosiasiallista taloudellista kantokykyä. Erityisesti ne kunnat, joissa valtionosuus on negatiivinen, hyötyvät nyt ehdotettavasta vähennystavasta, sillä vähennystä ei huomioitaisi niiden valtionosuudessa ollenkaan.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on turvata valtionosuuslaissa määriteltujen peruspalvelujen toteutuminen kaikkialla maassa kohtuullisella verorasituksella. Järjestelmä on korostetusti laskennallinen ja valtionosuuden määräytymisen tulee perustua järjestelmän tunnistamiin laskennallisiin kriteereihin. Laskennallisuus, ennakoitavuus ja läpinäkyvyys ovat keskeisiä peruseriaatteita, jotka turvaavat myös järjestelmän legitimitetin

kuntien näkökulmasta. Koska nyt ehdotettava vähennysmalli poikkeaa vakiintuneesta tavasta kohdentaa valtionosuusvähennykset kuntiin asukaskohtaisesti yhtä suurina, on mahdollista, että sen koetaan vähentävän järjestelmän ennakoitavuutta ja legitimizeettiä erityisesti niissä kunnissa, jotka menettävät valtionosuuksia asukasta kohden eniten. Toisaalta, jos säästö toteutettaisiin vaihtoehtoisella tavalla laskemalla valtionosuusprosenttia, leikkaisi se suhteellisesti hyvin erisuuruiset osat eri kuntien valtionosuuksista ja kasvattaisi entisestään kuntien välisiä eroja. Myös kunnan saaman valtionosuuden kytkeytymistä voimakkaasti sote-uudistukseen on arvosteltu, joten vähennyksen kohdistaminen erityisesti niihin kuntiin, joiden valtionosuutta sote-erät nyt korottavat, saattaa tästä näkökulmasta olla perusteltua ja siten myös lisätä vähennyksen hyväksyttävyyttä.

Vakiintuneen käytännön mukaisesti sellaiset vaalikauden aikana tehdyt pysyväksi muuttuneet valtionosuuden lisäykset ja vähennykset, joita ei ole toteutettu valtionosuusprosenttia muuttamalla, otetaan huomioon valtionosuusprosentissa viimeistään vaalikauden viimeisessä talousarviossa. Näin turvataan se, ettei seuraava hallitus joudu ottamaan kantaa edellisen hallituksen tekemiin valtionosuuden pysyviin lisäyksiin tai vähennyksiin. Tästä johtuen ehdotetaan, että kunnalle maksettavasta valtionosuudesta tehtävä kahden prosentin suuruinen vähennys olisi määräaikainen ja voimassa vain vuoden 2026. Vuodesta 2027 alkaen vastaavan suuruinen pysyvä säästö toteutettaisiin erikseen valtionosuusuudistuksen yhteydessä. Tällöin pysyvän säästön vaikutukset saattaisivat kohdentua kuntiin eri tavoin kuin nyt ehdotettavassa mallissa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Sopeutustoimena päätetty 75 miljoonan euron valtionosuuden vähennys olisi mahdollista toteuttaa myös vakiintuneella tavalla, eli alentamalla valtionosuusprosenttia. Tällöin asukaskohtainen vähennys olisi jokaisessa kunnassa 13,38 euroa/asukas.

Säästön toteuttamisen vakiintuneella tavalla voitaisiin katsoa tukevan valtionosuusjärjestelmän peruseriaatteita. Yksittäisen kunnan saaman valtionosuuden määrään vaikuttavat monet eri tekijät, eikä kunnan saaman valtionosuuden määrän perusteella voida päätellä esimerkiksi kunnan tosiasiallista taloudellista kantokykyä. Mikäli vähennys tehtäisiin kaikissa kunnissa yhtä suurena, kasvattaisi se kuitenkin kuntien välisiä suhteellisia eroja valtionosuuksissa ja vähentäisi suhteessa eniten vähän valtionosuuksiasaavilta kunnilta. Tällöin vähennys vaihtelisi kuntakohtaisesti noin 0,6–40 prosentin välillä kunnalle maksettavan valtionosuuden määrästä.

6 Säännöskohtaiset perustelut

32 a §. Kunnalle maksettavasta valtionosuudesta vuonna 2026 tehtävä vähennys

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin kunnalle vuonna 2026 maksettavasta valtionosuudesta tehtävästä noin 2 prosentin suuruisesta vähennyksestä, jonka tavoitteena on toteuttaa 75 miljoonan euron valtiontalouden säästö valtionosuuksia vähentämällä.

Vähennys laskettaisiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, joka lasketaan valtionosuuslain 5 §:n mukaisesti ottaen huomioon valtionosuuslain 4 luvussa tarkoitettu verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus sekä 5 luvussa tarkoitettut erät. Näin saatavasta summasta vähennettäisiin osuus, joka suuruudeltaan vastaisi hieman yli kahta prosenttia. Koska vähennyksellä tavoitellaan 75 miljoonan euron säästöä valtiontalouteen, vähennyksen täsmällinen prosentti selviää vasta myöhemmin.

Jos kunnan peruspalveluiden valtionosuus valtionosuuslain 5 §:n mukaisesti laskettuna ottaen huomioon lain 4 ja 5 luvussa tarkoitettut erät olisivat 0 euroa tai vähemmän (negatiivinen valtionosuus), ei kunnan valtionosuudesta tehtäisi vähennystä.

Pykälä olisi voimassa väliaikaisena vuoden 2026. Vastaavan suuruinen pysyvä vähennys toteutettaisiin erikseen vuodesta 2027 alkaen niin, että se huomioidaan kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistuksen yhteydessä.

7 Suhde perustuslakiin

Suomen perustuslain (731/1999) 121 §:n 1—2 momentin mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Pykälän 3 momentin mukaan kunnilla on verotusoikeus. Lailla säädetään verovelvollisuuden ja veron määräytymisen perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta.

Perustuslakivaliokunta on kunnallista itsehallintoa koskevassa lausuntokäytännössään korostanut, että tehtävistä säädettäessä on huolehdittava rahoitusperiaatteen mukaisesti kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoritua velvoitteistaan (PeVM 25/1994 vp, s. 3; PeVL 18/2001 vp, PeVL 30/2013 vp, s. 5/II, PeVL 12/2011 vp, s. 2/II, PeVL 41/2010 vp, s. 5/II). Valiokunta on katsonut, että kunnille osoitettavat rahoitustehtävät eivät itsehallinnon perustuslain suojan takia saa suuruutensa puolesta heikentää kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi kuntien mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan (ks. esim. PeVL 41/2014 vp, s. 3/II ja PeVL 50/2005 vp, s. 2). Vastaavanlainen määritelmä sisältyy myös Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 9 artiklaan, jonka mukaan paikallisviranomaisen voimavarojen tulee olla riittävät suhteessa niihin velvoitteisiin, jotka niille on annettu perustuslaissa ja muissa laeissa (ks. PeVL 16/2014 vp, s. 2/II).

Valtionosuusjärjestelmän keskeisenä tarkoituksena on varmistaa, että kaikilla kunnilla on olosuhteista ja kuntien tulopohjan eroista huolimatta edellytykset selvittää erityisesti lakisääteisistä tehtävistään. Valtionosuusjärjestelmällä on alueellisen yhdenvertaisuuden edistämisen vuoksi merkitystä myös perustuslain

6 §:n kannalta. Järjestelmän tehtävänä on tasoittaa kuntien välillä olevia peruspalveluiden kustannus- ja tarve-eroja ja siten lisätä elinkeino- ja väestörakenteeltaan erilaisten kuntien asukkaiden yhdenvertaista kohtelua ja heidän tosiasiallisia mahdollisuuksiaan saada perusoikeuksien toteutumisen kannalta välttämättömiä palveluja. Näin ollen valtionosuusjärjestelmän tarkastelu on keskeistä myös rahoitusperiaatteen toteutumisen kannalta (PeVL 16/2014 vp, s. 3/I, PeVL 34/2013 vp, s. 2/I, PeVL 29/2009 vp, s. 2/I).

Vaikka valtionosuusjärjestelmällä on keskeinen merkitys rahoitusperiaatteen toteutumisessa ja perusoikeuksiin liittyvien palvelujen turvaamisessa, lainsäätäjällä on kuitenkin katsottu olevan varsin laaja harkintavalta säädettäessä muutoksista valtionosuusjärjestelmään. Näin on katsottu olevan silloinkin, kun muutokset vaikuttavat merkittävästi yksittäisten kuntien valtionosuuksiin (PeVL 40/2014 vp, s. 3/II ja PeVL 16/2014 vp, s. 4/I). Perustuslakivaliokunta on kuitenkin lausuntokäytännössään todennut myös, ettei muutoksista saa aiheutua alueellisen yhdenvertaisuuden vaarantumista (PeVL 16/2014 vp, s. 3-4 ja PeVL 12/2011 vp, s. 3). Toisaalta on myös todettu, että yhdenvertaisuusperiaatteesta ei voi johtua tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle silloin, kun pyritään kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (esim. PeVL 40/2014 vp, s. 6/II).

Perustuslakivaliokunta on valtionosuusjärjestelmää koskevassa käytännössään katsonut, ettei perustuslain turvaaman rahoitusperiaatteen kannalta ole riittävää arvioida sen toteutumista koko kuntasektorin tasolla, koska asukkaiden itsehallinto on suojattu kussakin kunnassa. Vaikutuksia on siten tarkasteltava myös yksittäisten kuntien tilanteen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2021 vp, PeVL 40/2014 vp, s. 3, PeVL 16/2014 vp, s. 3 ja PeVL 41/2002 vp, s. 3/II). Valiokunta on myös edellyttänyt, että kuntien talouteen vaikuttavaa lainsäädäntöä toimeenpantaessa kiinnitetään vakavaa huomiota maan eri osissa olevien kuntien asukkaiden yhdenvertaiseen kohteluun ja heidän tosiasiallisiin mahdollisuuksiinsa saada perusoikeuksien toteutumisen kannalta välttämättömiä palveluja (ks. PeVL 67/2014 vp ja PeVL 37/2006 vp, s. 2—3).

Esityksessä ehdotetaan, että kunnalle maksettavaa peruspalvelujen valtionosuutta vähennettäisiin vuonna 2026 yhteensä 75 miljoonalla eurolla, mikä toteutettaisiin vähentämällä kunnalle maksettavasta valtionosuudesta noin kaksi prosenttia. Tavoitteena on, ettei vähennys kasvata kuntien välisiä suhteellisia eroja valtionosuuksissa. Toisaalta tällainen vähennystapa tarkoittaa, että kunnat menettävät asukasta kohti tarkasteltuna eri määrän valtionosuuksia. Asukaskohtaisesti vähennys on suurimmillaan noin 50 euroa ja pienimmillään 0 euroa. Suhteellisen suurista kuntakohtaisista eroista huolimatta esitetyn muutoksen ei hallituksen käsityksen mukaan voida katsoa vaarantavan sitä, että kunnilla on olosuhteista ja kuntien tulopohjan eroista huolimatta edellytykset selvittää erityisesti lakisääteisistä tehtävistään, eikä kuntien toimintaedellytyksiä heikennetä tavalla, joka vaarantaisi kuntien mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan.

8 Voimaantulo

Lain ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2026. Laki olisi voimassa vuoden 2026 loppuun asti.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin (618/2021) väliaikaisesti uusi 32 a § seuraavasti:

32 a §

Kunnalle tässä laissa tarkoitettusta vuonna 2026 maksettavasta peruspalvelujen valtionosuudesta vähennetään osuus, joka vastaa suuruudeltaan 2,xx prosenttia valtion kunnalle maksamasta peruspalvelujen valtionosuudesta. Vähennystä ei tehdä, jos kunnan peruspalvelujen valtionosuus on 0 euroa tai vähemmän.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026. Laki on voimassa vuoden 2026 loppuun.